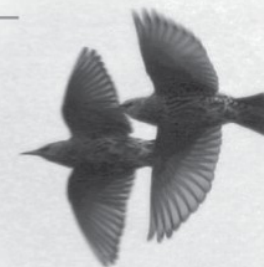

عنوان و نام پدیدآور : حجاب چادر مشکی
گردآورنده آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.
مشخصات نشر : مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.
فروست : رهنما: 36
شابک : 978-600-299-088-4
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع دینی
موضوع : دعا
موضوع : استجابت
موضوع : دین
شناسه افروده : آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
شناسه افروده : موسسه انتشاراتی قدس رضوی
رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ 3/87/695HQ
رده بندی دیویی : 77/564
شماره کتابشناسی ملی : 9886412

۳۶ → چرا حجاب؟ چرا چادر مشکی؟

آستان قدس رضوی
چاپ هشتم: پاییز ۱۳۹۱ (ویرایش جدید)
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
نشانی: حرم مطهر امام رضا (ع)، اداره پاسخ گویی به سؤالات دینی
تلفن: ۰۵۱۱-۳۲۰۲۰ دورنگار: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲
Rahnama@Aqrazavi.org

به کوشش محمدحسین پورامینی
ویراستار: محمد مهدی باقری
طراح جلد: علی بیات
طراح لوگوی رهنما: مسعود نجابتی

﴿ رسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

مَعْرِفَةُ

چرا حجاب؟ چرا چادر مشکی؟

سه پرسش زیر را، در این نوشتار، پاسخ می‌گیرید:

۱. در تاریخ اجتماعی بشر، وضعیت حجاب و بی‌حجابی چگونه بوده است؟
۲. کیفیت حجاب همسران و دختران پیامبر ﷺ و ائمه اطهار علیهم‌السلام چگونه بود؟ آیا آنان از چادر استفاده می‌کردند؟
۳. بر فرض لزوم حجاب و چادر، چرا از چادر مشکی استفاده می‌شود، نه رنگ‌های دیگر؟

۱. پیشینہ حجاب و بی حجابی

چادر به صورتی که در میان ایرانیان معمول است، یعنی چادر بلند تا پایینِ پا، در میان عرب‌ها رایج نبوده است؛ ولی آنان چیزی شبیه نیمه‌چادر داشتند. ظاهراً «جَلَبَاب»، در آیات قرآن، اشاره به همین نیمه‌چادر دارد که نه مثل مقنعه و روسری، کوتاه است و نه مثل چادر، خیلی بلند.

این حجاب شاید تا کمر و کمی پایین‌تر می‌رسیده است و اعراب از آن استفاده می‌کردند. پوشش اعراب دَرْع، و ملحفه و مقنعه بود: دَرْع پیراهن بلندی است که تا پشتِ پا می‌رسد و آستین‌هایش بلند و گشاد است؛ ملحفه همان چادر است که به خود می‌پیچند و مقنعه را نیز به سر می‌کنند. از روایات، می‌توان فهمید که زنان و دختران ائمه علیهم‌السلام هر سه پوشش فوق را داشتند. در آداب نمازگزار هم آمده است که زن در هنگام نماز، اگر بخواهد حجاب کاملی

داشته باشد، باید از مقنعه و دَرُع و ملحفه استفاده کند.^۱

پوشش و لباس، همواره با انسان بوده و پوششِ زنان، در همهٔ تمدن‌ها، بیشتر از مردان بوده است. در تمدن فینیقی‌ها که چهارهزار سال پیش از میلاد می‌زیسته‌اند، زنان حجاب داشتند و برای پوشش خویش، از پارچه‌های سرخ‌رنگ استفاده می‌کردند.^۲ زنان آریایی نیز حجاب داشتند و آنان که از طبقات بالای اجتماعی بودند، برای حجاب ارزش ویژه‌ای قائل می‌شدند.^۳ در بین یونانیان، رسم بود که زنان حتی صورت‌های خویش را با قسمتی از روپوش بسیار ظریف بپوشانند.^۴

۱. مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، سورة نور، آیه ۳۱.

۲. دائرة المعارف القرآن العشرين، ج ۳، ص ۳۳۵.

۳. سید محمود مدنی، فساد: سلاح تهاجم فرهنگی، ص ۲۴۵.

۴. ویل دورانت، تاریخ تمدن، ج ۲، ص ۲۳۵.

آشوریان و کلدانیان نیز حجاب داشتند؛ نویسندگانی می‌نویسند: «از میان زنان بابل و آشور، تنها آنان که عقیف بودند و شوهر داشتند، دارای حجاب بودند.»^۱ همچنین، زنان اسپارتی محجبه بودند و دختران اسپارتی، پس از شوهر کردن، حجاب می‌گرفتند. نقش‌ها و تصویرهایی که از زنان اسپارتی باقی مانده است، حکایت از این دارد که آنان سر را می‌پوشاندند و صورت را باز می‌گذاشتند و هنگامی که به کوچه و بازار می‌رفتند، حجاب داشتند.^۲ همین‌طور، رومیان، کارتاژی‌ها، چینی‌ها، هندی‌ها، ایرانیان باستان و ایرانیان اشکانی و ساسانی، همه حجاب داشتند.^۳ تورات و کتاب‌های مقدس نیز به حجاب سفارش

۱. سیدرضا پاک‌نژاد، اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، ج ۳، ص ۱۸۳.

۲. سید محمود مدنی، پیشین، ص ۲۵۹.

۳. همان، ص ۲۶۰ تا ۲۶۷.

کرده و عذاب بی‌حجابی را بیان کرده‌اند.^۱

باین حال، موج فساد و برهنگی و بدحجابی در غربِ جدید آغاز شد و اندک‌اندک، به جوامع دیگر نیز سرایت کرد. ویل دورانت می‌گوید: «فساد اخلاقی [در جامعه آن روز غرب] نشانه آزادی و خردمندی بود و هرزه‌گی، به صورت نوعی آداب رایج درآمد بود. در فرانسه قرن هجده، زنی که فقط به شوهر خود دل بسته بود، یادگار دوران‌های گذشته به شمار می‌آمد و زناشویی، فقط وسیله‌ای برای حفظ نام خانوادگی و انتقال ثروت بود.»^۲

این فساد و بی‌بندوباری با رنسانس علمی در اروپا شروع شد و روشنفکران غرب زده، آن را به جهان سوم سوغات آوردند. این موج، ابتدا در سرزمین عثمانی گسترش یافت و کم‌کم، به کشورهای دیگر نفوذ کرد. در ایران، شاه‌عباس کبیر با پذیرفتن برادرانِ شرلی،

۱. تورات یا عهد قدیم، ص ۱۰۰۲ تا ۱۰۱۱.

۲. ویل دورانت، پیشین، ج ۱۹، ص ۴.

جرقه بی‌بندوباری و بدحجابی را زد و می‌توان شروع جریان غرب‌زدگی مستمر را دوران فتح‌علی‌شاه دانست.^۱ بعد از این دوره، رضاخان در ایران و آتاترک (مصطفی کمال) در ترکیه و امان‌الله‌خان در افغانستان، مأمور کشف حجاب شدند.

بنابراین، آغاز بدحجابی و بی‌حجابی را می‌توان دوران تحول و رنسانس در اروپا دانست.^۲

۱. سید محمود مدنی، پیشین، ص ۷۹ و ۷۸.

۲. همان، ص ۷۶ و ۷۷.

۲. رعایت حجاب: نشاط و اعتماد بیشتر

احکام الهی بیش از آنکه به محدودیت لذت‌ها منجر شوند، به ماندگاری لذت‌ها و پایداری نشاط و خوشی‌ها می‌انجامند. از این‌روست که حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند: «پوشیدگی زن، برایش بهتر است و زیبایی‌اش را پایدارتر می‌سازد.»^۱ رعایت حجاب احساسات را سالم نگه می‌دارد و عاطفه‌ها و محبت‌ها را در کانون گرم خانواده، متمرکز می‌سازد و نشاط کانون خانواده و اعتماد آنان را به یکدیگر، افزایش می‌دهد و زن و مرد را از گرداب بی‌اعتنایی به همدیگر نجات می‌دهد.

از هم‌پاشیدگی نظام خانواده بحرانی است که هم‌اکنون دامن‌گیر جوامع غربی شده است: شکل‌گیری کانون خانواده باید بر اساس عشق و محبت باشد و مهم‌ترین ابزار این امر، میل جنسی نسبت به یکدیگر است. در غرب، این میل رو به افول گذاشته و بنیان خانواده‌ها

متزلزل شده است. همچنین، عشق و عاطفه همسران نسبت به یکدیگر، به دلیل روابط متعدد با دیگران، قبل و بعد از ازدواج، کاهش یافته است.

۳. دلائلِ برتریِ چادرِ مشکی

۳.۱ بالاترین رنگ

در بین رنگ‌ها، رنگ‌های تیره و مشکی در تأمین حجابِ حداکثری بانوان در بیرون منزل، مؤثرتر است؛ زیرا، رنگ مشکی پوشانندهٔ رنگ‌های دیگر است و زیرِ آن، هر لباس رنگی دیگری را که باشد، می‌پوشاند. ضرب‌المثل معروفِ «بالاتر از سیاهی رنگی نیست»، اشاره به این واقعیت دارد که رنگ سیاه، رنگی است که تمام رنگ‌های دیگر، در مقابل آن، رنگ می‌بازند!

۳.۲ آرامش بیشتر

قرآن مجید می‌فرماید: «پردهٔ سیاه و تاریک شب، روز را می‌پوشاند.»^۱ ساکنان زمین، پس

از تحمل چند ساعت گرما و رنج و کار و فعالیت روزانه، طالب سکون و آرامشِ شب می‌شوند و شب، ساکنان زمین را در چادر سیاه و مشکی خود می‌پوشاند.

نیز: «پردهٔ سیاه و تاریک شب را به‌منزلهٔ لباس و پوشش قرار دادیم.» این آیه تاریکیِ شب را به پرده و پوشش گسترده‌ای تشبیه کرده است که همهٔ اجسام را می‌پوشاند؛ همان‌گونه که جلباب و چادر مشکی، تمام بدن و لباس بانوان را درمقابل نامحرم، می‌پوشاند. برخی، جلباب را به چادرِ شب معنا کرده‌اند. به‌نظر می‌رسد این تشبیه را به‌دلیل دو ویژگیِ موجود در جلباب و چادر مشکی و پردهٔ تاریک شب ساخته‌اند: گستردگی در پوشش و رنگ مشکی.

۳.۳ نگاه‌شکنی و آسایش بیشتر

در روان‌شناسی رنگ‌ها چنین آمده است: سیاه به‌معنای «نه» است. رنگ مشکی در کاهش

تحریک‌های روحی و روانی مؤثر است. از آنجاکه مشکی رنگی صامت و غیر محرک است و واکنش مهمی در بیننده ایجاد نمی‌کند، از جمله بهترین ابزارهای کاهش واکنش‌های روانی است و نه تنها جلب توجه دیگران را موجب نمی‌شود، بلکه به عدم توجه کمک می‌کند. به همین دلیل، در هنگام برخورد با جنس مخالف و نامحرم، استفاده از چادر مشکی در کاهش حالات و امیال جنسی مؤثر است.

خداوند ﷻ در سوره نور، ضمن آموزش حدود مراقبت‌های اولیه در شیوه رویارویی با غیر محارم، در آخر آیه خطاب به زنان می‌فرماید: «نباید زنان پای خود را چنان به زمین بکوبند که صدای زینت‌آلاتشان شنیده شود [و نامحرمان را تحریک کند]». بنابراین، می‌توان گفت که چون لباس‌های رنگارنگ، سبب جلب توجه نامحرم و تحریک جنسی می‌شوند، مطلوب نمی‌باشند؛ اما از آنجاکه حجاب و چادر مشکی، باعث جلب توجه نمی‌شود، رنگی مطلوب است. معمولاً، بانوانی که اعتقاد راسخ به لزوم پوشیدگی بیشتر در برخورد با نامحرم

دارند، چادر مشکی را می‌پسندند؛ زیرا این رنگ، بدن را بیشتر و بهتر می‌پوشاند. ازسوی دیگر، وقتی رنگ مشکی در کنار رنگ دیگری قرار می‌گیرد، تأثیر آن را تقویت و خصلت آن رنگ را تأیید می‌کند: اگر یک پنجره رنگین، در کنار میز سیاهی قرار بگیرد، هر بیننده‌ای که به آن سو بنگرد، نگاه او ناخودآگاه به طرف پنجره جلب خواهد شد و اصلاً به صفحه سیاه میز توجهی نخواهد کرد. رنگ سیاه میز، خاصیت جلوه‌نمایی خود را نفی کرده، در عوض، خاصیت رنگ پنجره را تقویت می‌کند. به همین علت، وقتی خانمی چادر مشکی به سر می‌کند و در خیابان راه می‌رود، ناظری که از دور به او و اشیای رنگی اطراف او، مثل ماشین‌ها و مغازه‌ها نگاه می‌کند، بی‌اختیار، اشیاء رنگی نظر او را به خود جلب می‌کنند. بسیاری اوقات، بیننده به رنگ مشکی اصلاً توجهی نمی‌کند. بنابراین، بانوانی که می‌خواهند به بهترین شیوه، عفت و پاکدامنی خود را حفظ کنند و از نگاه‌های آلوده در امان باشند، از حجاب و چادر مشکی استفاده می‌کنند. چادر مشکی،

بدن بانوان را در مواجهه با نامحرمان به‌طوریکنواخت و درعین حال، به روش ساده و معمولی و به‌دور از تجمل، می‌پوشاند.

۳.۴ وقار و هیبت معنوی بیشتر

در برخی کتاب‌های مربوط به روان‌شناسی رنگ‌ها، چنین آمده است: رنگ سیاه دلیل بر وقار و سنگینی و شیک‌پوشی است. همچنین، رنگ مشکی نمایانگر اقتدار است. خصوصیت دیگر رنگ مشکی آن است که باعث هیبت و ابهت بیشتری می‌شود و به‌دلیل همین خصوصیت، بیشتر حاکمان و بزرگان برای اظهار شکوه و جبروت خویش، از لباس‌های مشکی استفاده می‌کنند. به‌نظر می‌رسد که انتخاب رنگ مشکی برای عمامه سادات و فرزندان پیامبر ﷺ نیز به‌اعتبار ویژگی احتشام و هیبت معنوی است. به‌همین جهت، در

برخی روایات آمده است که رنگ مشکی، کراحت دارد؛ مگر در عبا (چادر)، عمامه و کفش.^۱

امروزه نیز لباس رسمی برخی شخصیت‌ها، مثل قاضیان و وکلا، به‌ویژه در مراسم ویژه و رسمی، غالباً مشکی یا سرمه‌ای است و ورزش‌کاران نیز زمانی که در رژه رسمی شرکت می‌کنند، غالباً کت و شلوار مشکی یا سرمه‌ای می‌پوشند. با توجه به همین ویژگی، استفاده بانوان از حجاب و چادر مشکی، نوعی والایی و هیبت معنوی برای آنان به‌وجود می‌آورد و سبب می‌شود که مردان نامحرم، در برخورد با آنان، حریم گیرند.

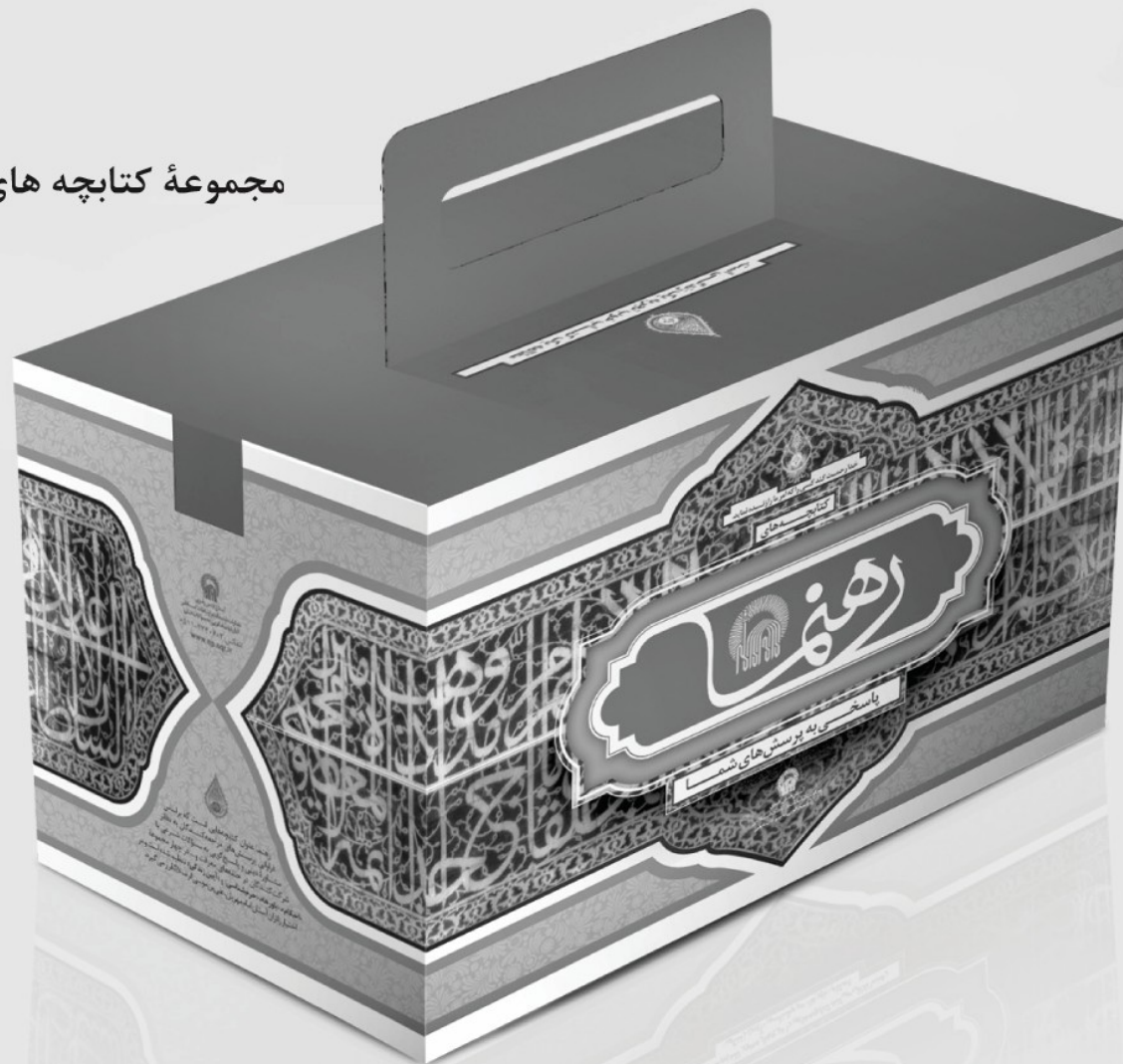
با وجود بهره‌ها و آثار متعدد ذکرشده برای حجاب مشکی، متأسفانه برخی مطبوعات در سال‌های اخیر، به‌طور غیرمنطقی و با تمسک به شبهاتی، در جهت سست کردن پایه‌های

۱. بحار الانوار، ج ۵، ص ۲۷۹.

حجاب اسلامی در ذهن بانوان و گسترش بدحجابی و بی‌حجابی، گام برداشته‌اند. امیدواریم که با آگاهی‌بخشی و اطلاع‌رسانی نهادهای مسئول و مردم متعهد، فرهنگ زیبای حجاب از این کشور رخت برنbindد و روزبه‌روز، گسترده‌تر و محبوب‌تر شود.

مجموعه کتابچه های رهنما

نسخه دیجیتال رهنما

مرکز پخش: مشهد مقدس، نیش ورودی باب الجواد علیه السلام

فروشگاه عرضه محصولات رضوی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۲۸۵۲۰۴

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.